

Augstākās izglītības
kvalitātes aģentūra

ANALĪTISKS ZIŅOJUMS

NOVĒRTĒŠANU ORGANIZĒŠANA COVID-19 LAIKĀ

Iesaistīto pušu skatījums

Rīga
2021

SATURS

IEVADS	3
PIELĀGOŠANĀS PANDĒMIJAS APSTĀKĻIEM	4
Ārkārtas situācija un ierobežojumi	4
Izmaiņas metodikās	5
Statistika par attālinātajām vizītēm	6
EKSPERTU UN AUGSTSKOLU/ KOLEDŽU APTAUJA PAR NOVĒRTĒŠANU ORGANIZĒŠANU ATTĀLINĀTI	7
Attālināto vizīšu norise	7
Materiāltehniskās bāzes novērtēšana.....	9
Attālināto novērtēšanu kvalitātes nodrošināšana.....	10
SECINĀJUMI	13

IEVADS

COVID-19 pandēmija ir būtiski ietekmējusi dažādu informācijas un komunikācijas tehnoloģiju rīku (IKT) izmantošanu Augstākās izglītības kvalitātes aģentūrā (turpmāk - Aģentūra). Pirms pandēmijas lielākā daļa novērtēšanas ekspertu darba tika organizēta klātienē, bet pandēmijas laikā pēc iespējas vairāk elementu tika pārvietoti tiešsaistē. Valstī noteikto ierobežojumu dēļ tika pārskatīta novērtēšanu organizēšanas metodika, lai definētu trīs dažādus novērtēšanas vizīšu organizēšanas veidus - klātienē, daļēji attālināti un pilnībā attālināti - un definētu precīzus apstākļus, kādos katrs no šiem veidiem varētu tikt piemērots.

Aģentūra regulāri veic viedokļu ievākšanu no ekspertiem un augstskolu/ koledžu pārstāvjiem par novērtēšanas procedūru norisi. Pielāgojoties valstī izsludinātajam ārkārtas stāvoklim, un, organizējot novērtēšanas vizītes attālināti, Aģentūra papildus lūdza novērtēšanās iesaistītajiem ekspertiem un augstskolu/ koledžu pārstāvjiem sniegt savu vērtējumu un ieteikumus par jaunajām vizīšu organizēšanas formām. Aptaujā likts uzsvars uz attālināto vizīšu norises, materiāltehniskās bāzes apskates un novērtēšanu kvalitāti. Ņemot vērā ārkārtas situācijas radītos jaunus apstākļus, atgriezeniskā saite par novērtēšanas procesa organizēšanu attālināti tika analizēta regulāri un ieteiktie uzlabojumi ieviesti nekavējoties. Balstoties uz regulāri iegūto atgriezenisko saiti, ir pilnībā aprobēta Aģentūras šobrīd īstenotā pieeja novērtēšanas procesa organizēšanai attālināti.

Šajā ziņojumā tiek apkopoti novērtēšanās iesaistīto pušu vērtējumi un viedokļi par novērtēšanu organizēšanu Covid-19 laikā. Statistika par novērtēšanas vizīšu organizēšanu apkopota par periodu no 2020. gada marta līdz 2021. gada decembrim.

Ārkārtas situācija un ierobežojumi

2020. gada 12. martā, pamatojoties uz Civilās aizsardzības un katastrofu pārvaldīšanas likumu un Epidemioloģiskās drošības likumu, Latvijas Republikas Ministru prezidents visā valsts teritorijā izsludināja ārkārtējo situāciju no 2020. gada 12. marta līdz 14. aprīlim ar mērķi ierobežot COVID-19 izplatību ārkārtējās situācijas spēkā esamības laikā. Pielāgojoties šim lēmumam, Aģentūra sāka studiju programmu licencēšanu organizēt pilnībā attālināti, bet studiju virzienu novērtēšana tika atlikta uz nenoteiktu laiku.

2020. gada 7. aprīlī Latvijas Republikas Ministru kabinets pieņēma lēmumu par ārkārtējā stāvokļa un tā noteikto ierobežojumu pagarināšanu līdz 2020. gada 12. maijam, bet 7. maija Ministru kabineta sēdē tika lemts par ārkārtējās situācijas pagarināšanu līdz 9. jūnijam, vienlaikus mīkstinot ierobežojumus, kas skar mācību procesu, sportošanu, pulcēšanos un pasažieru pārvadājumus. Tikmēr Aģentūra iniciēja grozījumus Augstskolu likumā, lai pagarinātu studiju virzienu akreditācijas termiņus. 24. aprīlī tika apstiprināti grozījumi Augstskolu likumā, akreditācijas termiņus pagarinot par 6 mēnešiem, savukārt 2021. gada 3. jūnijā tika apstiprināti jauni grozījumi Augstskolu likumā, akreditācijas termiņus pagarinot vēl par 6 mēnešiem. Ar 1. jūliju tika atsākta novērtēšanu organizēšana klātienē, ievērojot COVID-19 izplatības mazināšanai noteiktos ierobežojumus.

2020. gada 9. novembrī Latvijā atkārtoti visā valsts teritorijā tika izsludināta ārkārtas situācija līdz 6. decembrim, bet novērtēšanu organizēšana turpinājās pārsvarā attālināti vai daļēji attālināti un netika atlikta. 3. decembrī Latvijas Republikas Ministru kabinets pieņēma lēmumu par ārkārtējā stāvokļa pagarināšanu līdz 2021. gada 7. februārim, bet 4. februāra Ministru Kabineta sēdē tika lemts par ārkārtējās situācijas pagarināšanu līdz 6. aprīlim. No aprīļa ārkārtas stāvoklis netika pagarināts, tomēr daudzi ierobežojumi saglabājās.

2021. gada rudenī, ņemot vērā pieaugošos Covid-19 izplatības riskus, no 9. novembra līdz 6. decembrim Latvijā atkārtoti tika izsludināta ārkārtējā situācija. Noslēdzoties īpaši stingru ierobežojumu periodam, Ministru kabinets pieņēma lēmumu ārkārtas situāciju pagarināt līdz 2022. gada 11. janvārim.

Izmaiņas metodikās

Tā kā ierobežojumi valsts līmenī tika bieži mainīti, bija skaidrs, ka ir jāpārskata Aģentūras novērtēšanas procedūru metodikas. Koncentrējoties uz novērtēšanas procedūru organizāciju, tika definētas alternatīvas, kā organizēt vizītes gan studiju virzienu novērtēšanai, gan studiju programmu licencēšanai. 2020. gada 7. decembrī tika apstiprināti grozījumi Studiju programmu licencēšanas organizēšanas metodikā¹ un grozījumi Studiju virzienu novērtēšanas un akreditācijas metodikā².

Saskaņā ar aktualizētajām metodikām papildus klātienē vizīšu formātam varēja piemērot attālinātās vizītes - formātu, kas tika pielietots ārkārtas situācijas apstākļos. Tas nozīmēja, ka vizītes apmeklējums notiek pilnībā tiešsaistē - visi eksperti un Aģentūras koordinators piedalās attālināti. Kā otra alternatīva klātienē vizītēm bija organizēt novērtēšanas vizīti daļēji attālināti. Šāda vizītes organizēšanas forma tika piemērota gadījumos, ja viens vai vairāki eksperti nevarēja klātienē apmeklēt novērtēšanas vizīti, nosakot, ka attiecīgais eksperts piedalās novērtēšanas vizītē attālināti, bet citi eksperti un ekspertu grupas vadītājs, kā arī Aģentūras koordinators novērtēšanas vizīti apmeklē klātienē.

Veiktās izmaiņas metodikās nozīmēja, ka augstskolām un koledžām jāspēj nodrošināt procesu tiešsaistē, tāpēc tika noteiktas tehniskā aprīkojuma prasības visām iesaistītajām pusēm. Minimālās tehniskās prasības augstskolām/ koledžām bija šādas:

- dators vai cita ierīce, kas spēj nodrošināt tiešsaistes platformas darbību;
- ekrāns/ projektors;
- skaņas aparatūra atbilstoši telpas platībai, lai būtu nodrošināta dzirdamība;
- stabils interneta pieslēgums, atbilstoši tiešsaistes platformas prasībām;
- mikrofons/-i.

Viens no izaicinājumiem bija tāds, ka ekspertiem, kas piedalās attālināti, jāspēj novērtēt infrastruktūru un materiāli tehnisko bāzi. Pārsvārā tas tika darīts ar tiešsaistes ekskursijām vai iepriekš sagatavotiem augstas kvalitātes video.

¹ Studiju programmu licencēšanas organizēšanas metodika (08.12.2020.) <https://www.aika.lv/wp-content/uploads/2020/12/Studiju-programmu-licenc%C4%93%C5%A1anas-organiz%C4%93%C5%A1anas-metodika-08.12.2020..pdf>

² Studiju virzienu novērtēšanas un akreditācijas metodika (08.12.2020.) <https://www.aika.lv/wp-content/uploads/2020/12/Studiju-virzienu-nov%C4%93rt%C4%93%C5%A1anas-un-akredit%C4%81cijas-metodika-aktualiz%C4%93ts-08.12.2020..pdf>

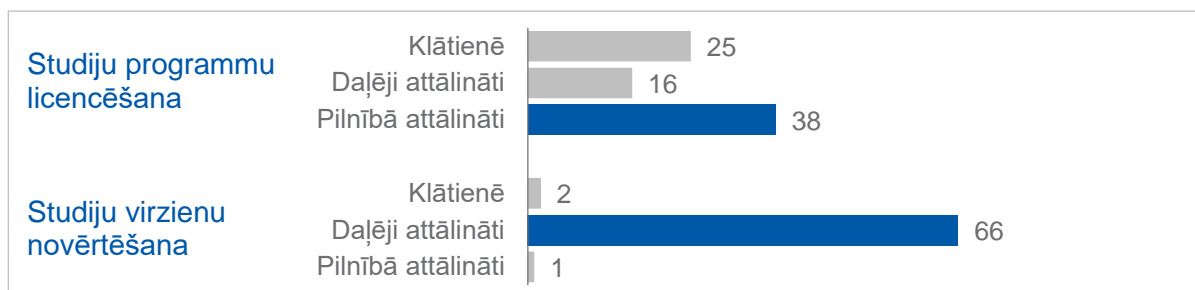
Pandēmijas laikā studiju process visās augstskolās/ koledžās tika organizēts attālināti, tāpēc novērtēšanas vizītes laikā augstskolām/ koledžām tika lūgts arī aprakstīt pieejas un resursus, kas tiek izmantoti attālināto studiju procesā. Tāpat novērtēšanas eksperti tika aicināti rūpīgāk izvērtēt attālināto studiju procesu. Tas nozīmēja analizēt:

- tehnisko aprīkojumu studiju nodrošināšanai;
- attālināto mācību materiālus;
- informatīvos un metodiskos materiālus, ieskaitot pielāgotus studiju kursu aprakstus;
- atbalsta mehānismus mācībspēkiem un studentiem;
- attālinātā studiju procesa organizēšanu.

Statistika par attālinātajām vizītēm

Pirms pandēmijas lielākā daļa ekspertu darba tika organizēta klātienē, bet pandēmijas laikā pēc iespējas vairāk elementu tika pārvietoti tiešsaistē. Līdz ar to ir mainījusies novērtēšanas procesā iesaistīto pušu kopējā attieksme pret tiešsaistes aktivitātēm.

Novērtēšanas vizītes 2020. gada marts - 2021. gada decembris.

No 2020. gada marta līdz 2021. gada decembrim novērtēšanas vizītes tika organizētas trīs veidos – pilnībā attālināti, daļēji attālināti un klātienē. Šajā periodā studiju programmu licencēšanas vizītes lielākoties tika organizētas pilnībā attālināti, organizējot klātienē vizītes 25 no 79 studiju programmu licencēšanas procedūrām. Savukārt, gandrīz visas no kopskaitā 69 studiju virzienu novērtēšanas vizītēm tika organizētas daļēji attālināti, organizējot tikai divas klātienē un vienu attālinātu vizīti. Lai organizētu attālinātās un daļēji attālinātās novērtēšanas vizītes un ekspertu apmācības, visbiežāk tika izmantota *Zoom* platforma.

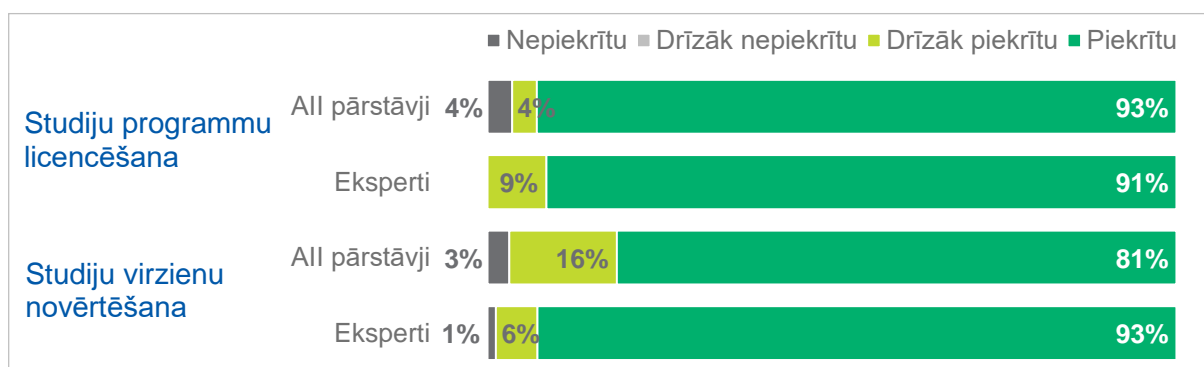
EKSPERTU UN AUGSTSKOLU/ KOLEDŽU APTAUJA PAR NOVĒRTĒŠANU ORGANIZĒŠANU ATTĀLINĀTI

Aģentūra regulāri veic viedokļu ievākšanu no ekspertiem un augstskolu/ koledžu pārstāvjiem par novērtēšanas procedūru norisi. Pielāgojoties valstī izsludinātajam ārkārtas stāvoklim, un, organizējot studiju programmu licencēšanas vai studiju virzienu novērtēšanas vizītes attālināti vai daļēji attālināti, Aģentūra papildus lūdza novērtēšanās iesaistītajiem ekspertiem un augstskolu/ koledžu pārstāvjiem sniegt savu vērtējumu un ieteikumus par jaunajām vizīšu organizēšanas formām. Ievērojot iesaistīto pušu sniegto atgriezenisko saiti, nepārtraukti tika pilnveidotas izmantotās pieejas un metodes ekspertu darba un novērtēšanas vizīšu organizēšanai.

Attālināto vizīšu norise

Pirmie izaicinājumi bija attālināto novērtēšanas vizīšu plānošana, kas sevī ietvēra ne tikai dažādu tiešsaistes platformu testēšanu un lietošanas apgūšanu, bet arī iesaistīto pušu atbalstīšanu un informēšanu par dažādiem attālinātiem risinājumiem. Tādēļ aptaujā lūgts novērtēt to, vai attālinātās vizītes norise tika pilnvērtīgi izskaidrota, un, vai tika nodrošināta nepieciešamā informācija par sagatavošanos attālinātajai/ daļēji attālinātajai vizītei.

Informācija par attālinātās vizītes norisi bija pietiekama.

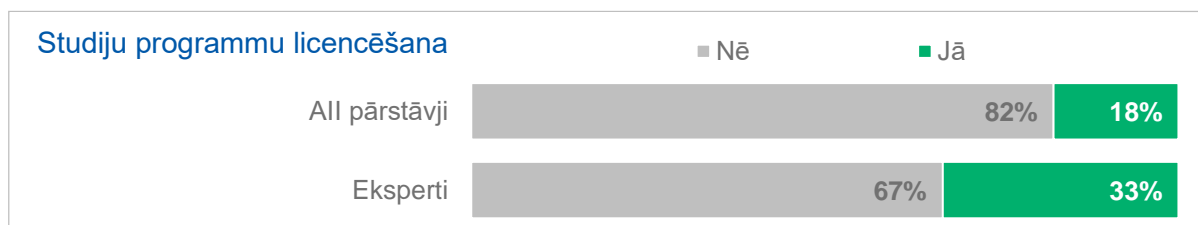

Ekspertu un augstskolu/ koledžu pārstāvju atbildes ir izteikti pozitīvas. Atbildes liecina, ka Aģentūras atbalsts un informācija pirms attālinātās vai daļēji attālinātās vizītes bija pietiekama. Atsevišķos gadījumos tika norādīts uz papildus noslogojumu augstskolām un Aģentūrai, jo bija nepieciešams nodrošināt arī tehnisko atbalstu.

Turpmākie izaicinājumi bija saistīti ar tehniskā aprīkojuma nodrošināšanu. Augstskolai/ koledžai bija jānodrošina tehniskais aprīkojums un resursi attālinātās vizītes pilnvērtīgai un kvalitatīvai norisei, lai eksperti attālinātajā vizītē spētu gūt nepieciešamo informāciju novērtējuma veikšanai un atzinuma sagatavošanai. Arī ekspertiem un Aģentūras koordinatoram bija jāpārlicinās par savu pilnvērtīgu dalību, nodrošinot piemērotu telpu ar datoru, kameru, mikrofonu un stabilu interneta pieslēgumu. Aptaujā apgalvojumam par to, ka iesaistītajām pusēm nesagādāja grūtības nodrošināt nepieciešamo tehnisko aprīkojumu, piekrita 94% studiju programmu licencēšanā iesaistīto ekspertu un 89% augstskolu/ koledžu pārstāvju, bet studiju virzienu novērtēšanas ietvaros piekrita 84% ekspertu un 78% augstskolu/ koledžu pārstāvju. Dažos gadījumos tika norādīts, ka grūtības sagādāja stabila un kvalitatīva interneta savienojuma nodrošināšana.

Lai nodrošinātu efektīvāku attālināto vai daļēji attālināto vizīšu norisi, Aģentūra izstrādāja īsu pamācību tiešsaistes platformas ZOOM lietošanai un aptaujā lūdza viedokli par to, vai ir nepieciešams izstrādāt arī pamācību/ rokasgrāmatu attālināto vizīšu organizēšanai.

Vai ir nepieciešams izstrādāt arī pamācību/ rokasgrāmatu attālināto vizīšu organizēšanai?

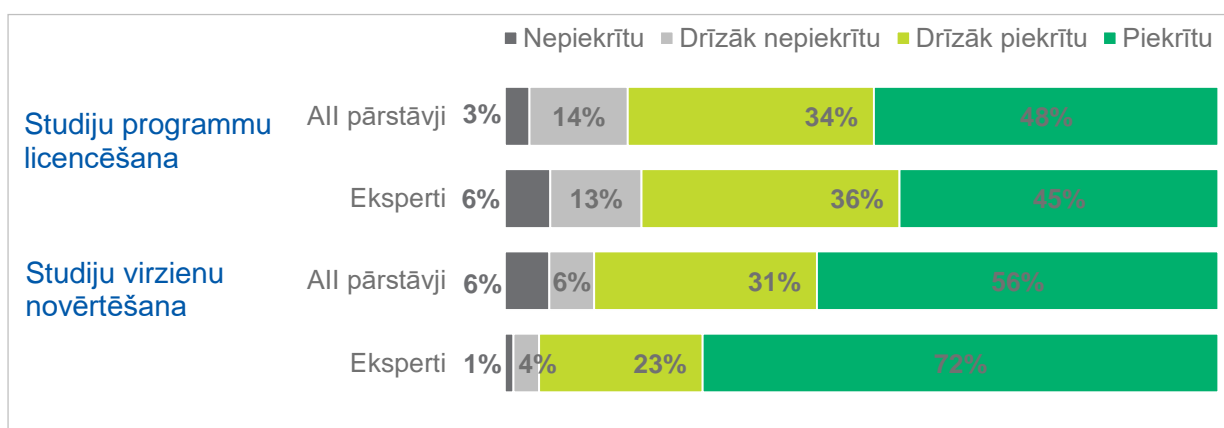

Lielākā daļa aptaujāto uzskata, ka atsevišķa pamācība vai rokasgrāmata attālināto vizīšu organizēšanai nav nepieciešama, tomēr 18% augstskolu/ koledžu pārstāvju un 33% studiju programmu licencēšanā piedalījušos ekspertu piekrīt, ka šāda pamācība/ rokasgrāmata būtu nepieciešama. Augstskolu/ koledžu pārstāvji un eksperti, kuri apstiprināja pamācības/ rokasgrāmatas nepieciešamību, norādīja, ka pamācība būtu labs instruments vizīšu organizēšanai, gan attālināti, gan klātienē, un tas atvieglotu Aģentūras koordinatoru darbu. Visbiežāk tika minēta pamācības nepieciešamība iepazīstināšanai ar materiāltehnisko bāzi un materiāltehniskās bāzes novērtēšanai.

Materiāltehniskās bāzes novērtēšana

Viens no lielākajiem izaicinājumiem, organizējot novērtēšanas vizītes attālināti vai daļēji attālināti, ir demonstrēt un novērtēt infrastruktūru un materiāltehnisko bāzi. Tas ir izaicinājums gan augstskolu/ koledžu pārstāvjiem, gan ekspertiem. Pārsvarā lietotais risinājums ir bijis tiešraides ekskursijas vai iepriekš sagatavoti augstas kvalitātes video, kas papildināti ar augstskolu/ koledžu pārstāvju prezentācijām vai stāstījumiem.

Attālinātajā/ daļēji attālinātajā vizītē bija iespējams visaptveroši demonstrēt/ novērtēt augstskolas/ koledžas materiāltehnisko bāzi.

Aptaujā lūdzām novērtēt to, vai attālinātajā/ daļēji attālinātajā vizītē bija iespējams visaptveroši demonstrēt augstskolas/ koledžas materiāltehnisko bāzi. Ekspertu un augstskolu/ koledžu pārstāvju atbildes kopumā ir izteikti pozitīvas. Tomēr atšķirības novērojamas starp studiju programmu licencēšanā un studiju virzienu novērtēšanā iesaistītajām pusēm. Pilnībā piekrituši 48% un 45% studiju programmu licencēšanā iesaistīto augstskolu/ koledžu pārstāvju un ekspertu, bet studiju virzienu novērtēšanā iesaistītie augstskolu/ koledžu pārstāvji un eksperti pilnībā piekrituši biežāk, 56% un 72%, ko būtu iespējams izskaidrot ar to, ka studiju programmu licencēšanas biežāk tika organizētas attālināti, savukārt studiju virzienu novērtēšanas - gandrīz vienmēr daļēji attālināti. Par šādiem rezultātiem var liecināt arī apstākļi, ka studiju virzienu novērtēšanu ietvaros materiāltehniskā bāze parasti tiek apskatīta reāllaikā, izmantojot tiešsaistes rīkus un sniedzot iespēju visiem ekspertiem uzdot precizējošus jautājumus jau apskates laikā. Licencēšanas procedūru ietvaros biežāk piemērots risinājums ar augstskolu/ koledžu pārstāvju prezentācijām un video par infrastruktūras un materiālo nodrošinājumu. Salīdzinot šīs atbildes ar ekspertu līdzšinējo pieredzi novērtēšanās,

novērojams, ka studiju programmu licencēšanā biežāk materiāltehniskās bāzes novērtēšanas pieeju attālinātajās/ daļēji attālinātajās vizītēs pozitīvi vērtējuši tie eksperti, kuriem nav bijusi līdzšinējā pieredze novērtēšanās (40%). Bet studiju virzienu novērtēšanās biežāk materiāltehniskās bāzes novērtēšanas pieeju attālinātajās/ daļēji attālinātajās vizītēs pozitīvi vērtējuši tie eksperti, kuriem ir trīs līdz piecu gadu pieredze.

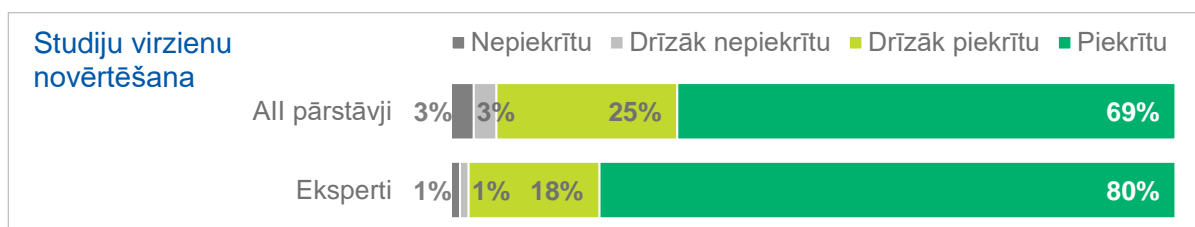
Attālināto novērtēšanu kvalitātes nodrošināšana

Otrs lielākais izaicinājums, organizējot novērtēšanas attālināti vai daļēji attālināti, bija saistīts ar procesa kvalitāti - Aģentūrai kvalitatīva procesa nodrošināšana, augstskolām/ koledžām kvalitātes atspoguļošana un ekspertiem kvalitātes novērtēšana. Organizējot novērtēšanas attālināti vai daļēji attālināti, visām iesaistītajām pusēm ir jābūt spējīgām pilnvērtīgi iesaistīties un veikt visus savus pienākumus, tādēļ aptaujā tika lūgts novērtēt vairāku novērtēšanas posmu kvalitāti.

Viens no pirmajiem posmiem, kas tiek organizēts attālināti, ir ekspertu mācības, kas tiek organizētas pirms katras novērtēšanas vizītes. Aptaujā ekspertiem tika jautāts viedoklis par to, vai mācību organizēšana attālināti ietekmēja mācību kvalitāti. 86% studiju programmu licencēšanā iesaistīto ekspertu norādīja, ka mācību organizēšana attālināti neietekmēja mācību kvalitāti.

Aptaujā gan augstskolām/ koledžām, gan ekspertiem tika lūgts novērtēt, vai augstskolas/ koledžas pārstāvji un eksperti, kas vizītē piedalījās attālināti, varēja pilnvērtīgi piedalīties intervijās un paust savu viedokli.

Augstskolas/koledžas pārstāvji/ Eksperti, kas vizītē piedalījās attālināti, varēja pilnvērtīgi piedalīties intervijās un paust savu viedokli.

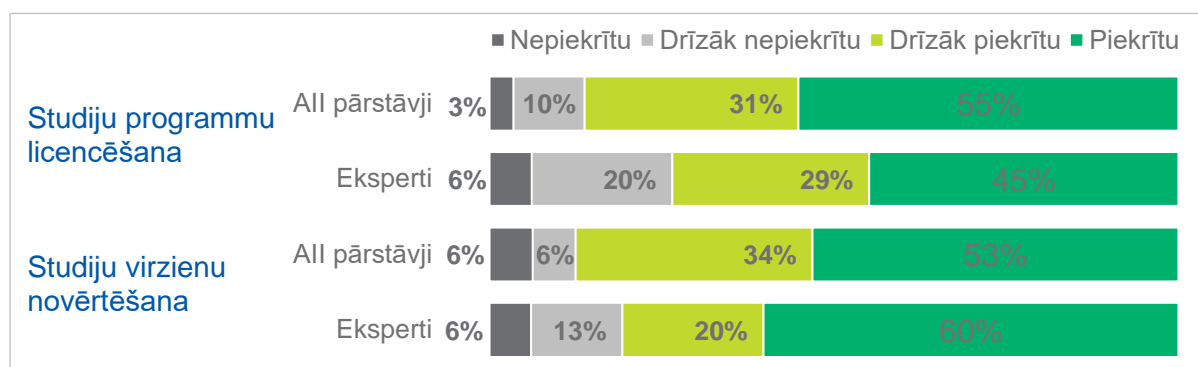

Šim apgalvojumam pilnībā piekrīt 80% studiju virzienu novērtēšanā iesaistīto ekspertu un 69% augstskolu/ koledžu pārstāvju. Tas nozīmē, ka aptaujātie pozitīvi vērtē iesaistīto pušu līdzdalības iespējas vizītēs, arī piedaloties tajās attālināti.

Kopumā lielākā daļa studiju virzienu novērtēšanā iesaistīto augstskolu/ koledžu pārstāvju (69%) uzskata, ka augstskolas un koledžas attālinātās un daļēji attālinātās vizītes organizēja augstā līmenī. Tomēr jautājumā par studiju programmu kvalitātes novērtēšanu attālināti iesaistīto pušu viedokļi nedaudz atšķiras. 62% studiju programmu licencēšanā iesaistīto augstskolu/ koledžu pārstāvju un 58% studiju programmu licencēšanā iesaistīto ekspertu uzskata, ka attālinātā vizīte ļāva pilnvērtīgi novērtēt studiju programmas kvalitāti. Pēc atbildēm var secināt, ka eksperti studiju programmu kvalitātes novērtēšanu attālināti vērtē kritiskāk kā augstskolu/ koledžu pārstāvji.

Kopš pirmās Aģentūras organizētās attālinātās vizītes ir uzkrāta liela pieredze un vērtīgas atziņas, tāpēc bija būtiski aptaujā noskaidrot, vai attālināto/ daļēji attālināto vizīšu organizēšanas formu vajadzētu nodrošināt turpmāk, arī pēc pandēmijas.

Šādu vizīšu organizēšanas formu vajadzētu nodrošināt arī nākotnē.

Kopumā pozitīvu atbildi vidēji snieguši 82% iesaistīto pušu, bet negatīvu atbildi vidēji snieguši 18%. Atbildes starp augstskolu/ koledžu pārstāvjiem un ekspertiem abos novērtēšanas veidos ir diezgan līdzīgas, bet studiju programmu licencēšanā iesaistītie eksperti attālinātu vizīšu izmantošanu arī nākotnē ir vērtējuši nedaudz zemāk kā pārējās iesaistītās puses. Komentējot savu vērtējumu, studiju programmu licencēšanas eksperti minēja, ka attālinātās vizītes ir pandēmijas laika risinājums un pilnvērtīgu vērtējumu var sniegt, tiekoties klātienē, kā lielāko attālināto vizīšu trūkumu minot problemātiku novērtēt materiāltehnisko bāzi. Tomēr ekspertiem bija arī pozitīvi komentāri. Daļa ekspertu uzskata, ka attālinātās vizītes ir nākotnes forma, kuru vajadzēja ieviest jau agrāk, un attālinātās vizītes ir līdzvērtīgas klātienē vizītēm. Augstskolu/ koledžu pārstāvju komentāri bija līdzīgi, pārstāvji norādīja gan uz

attālināto vizīšu stiprajām, gan vājajām pusēm. Piemēram, attālināta vizīte ir laika un finanšu resursu ekonomija (ārvalstu ekspertiem dalība novērtēšanā ir vieglāka), bet nav iespējams nodrošināt pilnvērtīgu dialogu starp visām iesaistītajām pusēm (biežāk tehniski sarežģījumi). Daži eksperti norādīja uz daļēji attālinātu vizīšu organizēšanu nākotnē, atbalstot ekspertu ierašanos klātienē, kad vadības, mācībspēku un nozares pārstāvji pieslēgtos attālināti. Daļēji attālinātajās vizītēs ir būtiski nodrošināt komunikāciju starp klātienē esošajiem ekspertiem un attālināti pieslēgtajiem ekspertiem, lai nerastos pārpratumi. Šī iemesla dēļ vairāki eksperti atzina, ka klātienē organizētas intervijas un materiāltehniskās bāzes apskates ir produktīvākas, arī ekspertu savstarpējā komunikācija un diskusijas ir veiksmīgākas, tiekoties vizītē klātienē.

SECINĀJUMI

Pirms COVID-19 pandēmijas dažādu IKT rīku izmantošana Aģentūrā bija neregulāra. Covid-19 pandēmija lika Aģentūrai pārdomāt savu praksi un paātrināt IKT izmantošanas attīstību, kas citādi notiktu ilgākā laika periodā. Pielāgošanās pandēmijas apstākļiem veicināja arī izmaiņas novērtēšanu metodikās, definējot trīs dažādus novērtēšanas vizīšu organizēšanas veidus - klātienē, daļēji attālināti un pilnībā attālināti. Lai novērtētu, cik veiksmīgi Aģentūra pielāgojās attālinātam un daļēji attālinātam darbam novērtēšanu organizēšanā, šajā ziņojumā tika apkopoti novērtēšanās iesaistīto pušu vērtējumi un viedokļi par novērtēšanu organizēšanu Covid-19 laikā.

Pirmie izaicinājumi bija attālināto novērtēšanas vizīšu plānošana, kas sevī ietvēra ne tikai dažādu tiešsaistes platformu testēšanu un lietošanas apgūšanu, bet arī iesaistīto pušu atbalstīšanu un informēšanu par dažādiem attālinātiem risinājumiem. Ekspertu un augstskolu/ koledžu pārstāvju atbildes liecina, ka Aģentūras atbalsts un informācija pirms attālinātas vai daļēji attālinātas vizītes bija pietiekama. Turpmākie izaicinājumi bija saistīti ar tehniskā aprīkojuma nodrošināšanu visām iesaistītajām pusēm. Aptaujas rezultāti liecina, ka vidēji 86% iesaistītajām pusēm nesagādāja grūtības nodrošināt nepieciešamo tehnisko aprīkojumu. Balstoties uz aptaujās sniegto viedokli var secināt, ka lielākā daļa iesaistīto pušu neuzskata, ka ir nepieciešams izstrādāt atsevišķu pamācību/ rokasgrāmatu attālināto vizīšu organizēšanai. Ievērojot sniegtās atbildes, atsevišķa rokasgrāmata netika izstrādāta, tomēr novērtēšanas procedūru metodikās tika skaidri atrunātas attālinātu un daļēji attālinātu vizīšu iespējas, kā arī prasības tehniskajam nodrošinājumam. Papildus metodikās iekļautajai informācijai, informācija par vizīšu norisi un tehniskajiem risinājumiem procedūru ietvaros tiek pārrunāta ar katras iestādes pārstāvjiem.

Viens no lielākajiem izaicinājumiem bija novērtēt infrastruktūru un materiāltehnisko bāzi. Vairums aptaujāto atklāja, ka attālinātajā/ daļēji attālinātajā vizītē bija iespējams visaptveroši demonstrēt augstskolas/ koledžas materiāltehnisko bāzi. Bet viedokļi nedaudz atšķīrās, aptaujātie, kuri piedalījās studiju virzienu novērtēšanā piekrita biežāk kā tie, kuri piedalījās studiju programmu licencēšanā. Izvērtējot izmantotās metodes materiāltehniskās bāzes apskatei studiju programmu licencēšanas un studiju virzienu novērtēšanas procedūru ietvaros, var secināt, ka veiksmīgāks ir risinājums, kad eksperti reāllaikā, izmantojot dažādus tiešsaistes rīkus, apskata infrastruktūru un

citu nodrošinājumu. Eksperti, kuri materiāltehniskās bāzes apskatē piedalījušies attālināti, norādījuši, ka telpu apskate reāllaikā vispārējā līmenī ļauj gūt priekšstatu par augstskolu/ koledžu telpām, kā arī uzdot jautājumus. Tajā pat laikā, ja tiek vērtēti studiju virzieni, kuru studiju programmām tiek izmantotas dažādas laboratorijas, attālināti ir grūti objektīvi novērtēt visu saistošo laboratoriju aprīkojumu. Kā biežākās nepilnības materiāltehniskās bāzes apskates laikā norādīti: interneta savienojuma zudumi, skaņas zudumi, kā arī nepieciešamība izmantot ierīci ar kvalitatīvu kameru. Lai mazinātu skaņas zudumu, pārstāvim, kurš vada materiāltehniskā nodrošinājuma apskati, ieteikts izmantot mikrofonu vai līdzīgu ierīci.

Otrs lielākais izaicinājums bija saistīts ar procesa kvalitāti. Viens no pirmajiem novērtēšanas posmiem ir ekspertu mācības. Lielākā daļa studiju programmu licencēšanā iesaistīto ekspertu norādīja, ka mācību organizēšana attālināti neietekmēja mācību kvalitāti. Aptaujātie pozitīvi vērtēja arī iesaistīto pušu līdzdalības iespējas vizītēs, piedaloties tajās attālināti, kam pilnībā piekrita 80% studiju virzienu novērtēšanā iesaistīto augstskolu/ koledžu pārstāvju un 69% studiju programmu licencēšanā iesaistīto augstskolu/ koledžu pārstāvju.

Kopš pirmās Aģentūras organizētās attālinātās vizītes ir uzkrāta liela pieredze un atziņas, tāpēc bija būtiski aptaujā noskaidrot viedokli par to, vai attālināto/ daļēji attālināto vizīšu organizēšanas formu vajadzētu nodrošināt turpmāk, arī pēc pandēmijas. Kopumā šādas formas izmantošanai turpmāk piekrituši 82% aptaujāto, bet negatīvu atbildi vidēji snieguši 18%. Vērtējot augstskolu/ koledžu un ekspertu sniegtās atgriezeniskās saites atšķirības, jāsecina, ka augstskolu/ koledžu pārstāvji iespēju novērtēšanas vizītes arī turpmāk organizēt attālināti vai daļēji attālināti vērtē pozitīvāk, cita starpā norādot, ka iespēja studentiem, darba devējiem un absolventiem pieslēgties attālināti nodrošina iespēju piesaistīt vairāk un dažādākus pārstāvjus, kas skaidrots ar šo pārstāvju noslodzi. Tajā pat laikā, lai gan organizētās attālinātās vai daļēji attālinātās vizītes eksperti galvenokārt vērtē kā veiksmīgas, tiek norādīts, ka šāda pieeja ir vairāk pandēmijas risinājums, no kura turpmāk var mācīties, pārņemt kādus elementus, bet kopumā veiksmīgāks risinājums būtu ekspertu dalība klātienē. Studiju virzienu novērtēšanas ietvaros eksperti norādījuši, ka vizītes laikā klātienē jābūt vismaz daļai ekspertu grupas un to, ka daļēji attālināto vizīšu ietvaros ekspertu grupu iekšējā darba dinamikai jābūt daudz augstākai, jo ekspertiem, kuri vizītē piedalās attālināti, daudz vairāk jāpaļaujas uz klātienē esošo ekspertu gūtajiem

iespaidiem un novērojumiem ne tikai tikšanās reižu laikā, bet visas vizītes ietvaros. Studiju virzienu novērtēšanas vizīšu laikā augstskolām/ koledžām tiek lūgts parādīt studējošo noslēgumu darbus un citus saistošos dokumentus. Eksperti, kuri piedalījās attālināti, vairākos gadījumos norādījuši, ka būtu ieteicams pieeju noslēguma darbiem nodrošināt elektroniski, lai ekspertiem, kuri piedalās attālināti, arī būtu iespēja iepazīties ar noslēguma darbiem. Ievērojot, ka daļēji attālinātu vai attālinātu vizīšu laikā ļoti būtiska ir tikšanās reižu pārredzamība un skaņas kvalitāte, pirms vizītēm Aģentūra ar augstskolām/ koledžām testējusi sagatavoto skaņas iekārtu, tomēr identificēti gadījumi, kad ekspertiem, kuri piedalās attālināti, ir grūtāk uztvert informāciju, jo īpaši gadījumos, ja klātienē pārstāvji runā pieklusinātā balsī vai dikcija nav skaidra.

Nākotnē vairāki tiešsaistē īstenotie elementi tiks saglabāti - apmācība topošajiem ekspertiem, kas iekļauti ekspertu datubāzē (Latvijas un starptautiskajiem), iepazīšanās un ekspertu mācības pirms vizītes, regulāras attālinātas progresā diskusijas atzinuma izstrādes posmā, partnerinstitūciju iesaistīšana kopīgu studiju programmu gadījumā u.c. Tajā pat laikā, ievērojot ekspertu grupu sniegto viedokli, pēc pandēmijas beigām lielāks uzsvars tiks likts uz ekspertu grupu darbu klātienē, iespēju piedalīties attālināti paredzot kā izņēmuma gadījumu.

Augstākās izglītības
kvalitātes aģentūra

Dzirnavu iela 16/k2, Rīga, Latvija, LV 1010

www.aika.lv